

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สำหรับบทนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอด้านแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในอดีต ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
ทั้งนี้งานดังกล่าวจะประกอบไปด้วย

1. ทฤษฎีต้นทุนการประกอบการ
2. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แรงงาน
3. แนวคิดดุลยภาพทั่วไป
4. ทฤษฎีการลงทุน
5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีต้นทุนการประกอบการ

ต้นทุน (Cost) หมายถึง การใช้ทรัพยากรของกิจการ เช่น การจ่ายเงินสด การสัญญาว่าจะ
จ่ายเงินสดหรือการหมดไปของมูลค่าสินทรัพย์เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในรูปของสินค้าและบริการ
ต้นทุนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอยู่รอดของธุรกิจ เนื่องจากต้นทุนที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการซื้อวัตถุดิบ การ
ซื้อสินทรัพย์ และการจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันต้นทุนอาจเป็นสาเหตุที่
ทำให้ธุรกิจล้มเหลวได้ ถ้าการคำนวณต้นทุนของกิจการสูงหรือต่ำจากความเป็นจริงระบบบัญชีต้นทุน
ของบริษัทจึงต้องจัดหาข้อมูลที่มีความแม่นยำและทันเวลา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการควบคุมต้นทุนและ
การวางแผนสำหรับอนาคต (กิ่งกนก พิทยานุคุณ, 2547) ต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามการ
เปลี่ยนแปลงของกิจกรรมประกอบด้วยต้นทุน ดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) คือ ต้นทุนที่มีพฤติกรรมคงที่ หมายถึงต้นทุนรวมที่มีได้
เปลี่ยนแปลงไปตามระดับการผลิตในช่วงของการผลิตระดับหนึ่ง แต่ต้นทุนต่อหน่วยจะเปลี่ยนแปลง
เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามปริมาณการผลิตที่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ หากปริมาณการผลิตมากขึ้นทำให้
ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยลดลง ตัวอย่างของต้นทุนคงที่ได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ เป็นต้น

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) คือต้นทุนที่มีต้นทุนต่อหน่วยคงที่ ในขณะที่ต้นทุนรวม
จะผันแปรไปตามปริมาณการผลิต ซึ่งโดยปกติต้นทุนผันแปรจะเป็นต้นทุนที่มีความหมายมากต่อการ
ตัดสินใจ ตัวอย่างต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย เป็นต้น

3. ต้นทุนผสม (Mixed Cost) คือต้นทุนที่มีพฤติกรรมผสมระหว่างต้นทุนคงที่และต้นทุน
ผันแปร ซึ่งเป็นการยากที่จะกำหนดหรือระบุว่าต้นทุนส่วนใด จำนวนเท่าใดเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุน
ส่วนใด จำนวนเท่าใดเป็นต้นทุนผันแปร โดยที่ในทางปฏิบัติมักจะมีต้นทุนในลักษณะนี้อยู่เป็นจำนวน
มาก

สำหรับในแง่ของการจำแนกต้นทุนตามหน้าที่งาน เป็นการพิจารณาต้นทุนที่เกิดขึ้นจาก
การปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งโดยปกติแล้วจะแบ่งงานออกเป็นสองส่วน คือส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการ
ผลิตกับส่วนงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตจึงจำแนกต้นทุนตามหน้าที่งานได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Manufacturing cost) เป็นต้นทุนเกี่ยวกับการผลิต หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าปกติเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นในโรงงาน ซึ่งได้แก่ ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ต้นทุนแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต

2. ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Non – Manufacturing cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นกับส่วนงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท

2.1 ต้นทุนทางการตลาด (Marketing cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการจำหน่ายสินค้า เช่น ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขาย ค่าโฆษณา

2.2 ต้นทุนทางการบริหาร (Administrative cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการบริหารกิจการ เกี่ยวกับการสั่งการ การควบคุม รวมทั้งการดำเนินงานของกิจการ เป็นต้น

2.3 ต้นทุนทางการเงิน (Financial cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นเนื่องจากเงินทุนที่กิจการนำมาลงทุน เช่น ดอกเบี้ยจ่าย

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แรงงาน

ค่าจ้าง ได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันไว้หลายประการ ดังเช่น Robert, 2005 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุตสาหกรรมสัมพันธ์ (industrial relations) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคำว่าค่าจ้างไว้ว่า ค่าจ้าง (wage) หมายถึงสิ่งที่จ่ายตอบแทนให้แก่ลูกจ้าง ซึ่งทำงานหรือให้บริการแก่นายจ้าง ซึ่งหมายความทางวิชาการได้ครอบคลุมถึงผู้ที่ทำงานเป็นผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญด้วย แต่บางท่านได้ให้ข้อคิดว่า ควรจะเรียกค่าตอบแทนดังกล่าวว่า "เงินเดือน" (salary) ซึ่งปกติแล้ว คำว่าค่าจ้างนี้จะจ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ทำงานทั้งที่เป็นผู้ไร้ฝีมือ (unskilled labor) กึ่งฝีมือ (semi-skilled labor) และผู้มีฝีมือ (skilled labor) สำหรับสิ่งที่จ่ายให้แก่ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ (white-collar employees และ professionals) มักจะเรียกว่าเงินเดือน ถ้าพิจารณาความหมายของค่าจ้างในทางเศรษฐกิจอย่างกว้างๆแล้ว ค่าจ้างก็คือผลตอบแทนที่เจ้าของทรัพยากรมนุษย์ได้รับเป็นการแลกเปลี่ยนกับการที่อนุญาตให้ผู้ผลิตนำเอาทรัพยากรมนุษย์นั้นไปใช้ สำหรับความหมายกว้างๆเช่นนี้ ถ้าไรของผู้ประกอบการหรือผู้ดำเนินกิจการส่วนตัวก็อาจถือรวมเป็นค่าจ้างได้ด้วยในแง่ที่พิจารณาได้ว่ากำไรดังกล่าวเป็นค่าจ้างที่ผู้ประกอบการจ่ายให้กับตนเองชดเชยค่าเสียโอกาสที่ไม่ได้นำทรัพยากรมนุษย์ของเขาไปใช้ในทางอื่น อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปนั้นค่าจ้างจะถูกพิจารณาในความหมายที่แคบกว่า ความหมายข้างต้น คือค่าจ้างจะถูกถือว่าเป็นผลตอบแทนต่อแรงงานที่ทำการผลิตตามคำสั่งของผู้อื่น หรือเป็นผลตอบแทนต่อการที่แรงงานใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ซึ่งเป็นของนายจ้างไปในการผลิตสินค้าและบริการให้กับนายจ้างนั้น ค่าจ้างตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 พ.ศ. 2505 หมายถึง "เงินหรือเงินและสิ่งของที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน หรือจ่ายให้โดยกำหนดตามผลงานที่ลูกจ้างทำให้ และหมายความรวมถึงเงินหรือเงินและสิ่งของที่จ่ายให้ในวันหยุด ซึ่งลูกจ้างไม่ได้ทำงานและในวันลาด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะกำหนดจำนวนหรือจ่ายเป็นการตอบแทนวิธีอย่างไรและไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร จะเห็นได้ว่าค่าจ้างคือผลตอบแทนจากการใช้แรงงานที่นายจ้างจ่ายให้แก่โรงงาน ซึ่งผลตอบแทนที่แรงงานได้รับนี้อาจเป็นเงินตราหรือสินค้า

ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

และบริการที่มีมูลค่าเป็นเงินได้ สำหรับค่าจ้างที่เป็นสินค้าและบริการอาจได้แก่ ข้าว ทองคำ ฯลฯ ตามกฎหมายไทยนั้นกำหนดไว้ว่าในกรณีที่ตกลงจ่ายค่าจ้างเป็นเงินแล้วจะเปลี่ยนเป็นจ่ายบัตรหรือสิ่งของแทนไม่ได้ ตามความหมายของค่าจ้างในประการนี้ ค่าจ้างจะไม่รวมถึงผลตอบแทนให้แก่ผู้ประกอบการและรายได้ของผู้ดำเนินกิจการของตนเองเข้าไปด้วย และเป็นความหมายที่ใช้กันแพร่หลายโดยเฉพาะองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization หรือ ILO) ก็ได้ใช้ความหมายในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นหลักเช่นกัน ลักษณะวิธีการจ่ายค่าจ้าง โดยทั่วไปมี 2 แบบคือ

1. จ่ายเป็นเงินเดือนแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานที่ต้องการคุณภาพ เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าคนงาน พนักงานในสำนักงาน ที่เรียกว่า White-collar workers

2. จ่ายเป็นรายชั่วโมงหรือรายชิ้นแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานที่ต้องการปฏิบัติงาน ลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างในลักษณะนี้มักเป็นลูกจ้างที่ทำงานในขบวนการผลิตและกรรมกรผู้ใช้แรงงานทั่ว ๆ ไปที่เรียกว่า Blue-collar workers ค่าจ้างหรือผลตอบแทนต่อแรงงานนั้นนับได้ว่าเป็นแหล่งรายได้สำคัญแหล่งหนึ่งในระบบเศรษฐกิจทั่วไป และย่อมเป็นแหล่งสำคัญของอำนาจซื้อของบุคคลในระบบเศรษฐกิจด้วย โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วกำลังแรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ในสาขาอุตสาหกรรม การวางแผนการผลิตและจำหน่ายในส่วนของการพิจารณากำหนดแนวนโยบายต่างๆของรัฐบาลก็ย่อมต้องนำเอาค่าจ้างเข้าเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งในการพิจารณา ตามปกติค่าจ้างมักจ่ายในรูปตัวเงิน แต่เนื่องจากรายได้ที่เป็นตัวเงินมักจะไม่ได้อัตโนมัติมาตรฐานการครองชีพของแรงงานเสมอไป ทั้งนี้เพราะอำนาจซื้อของคนมักจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอันเนื่องมาจากราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นในสมัยสงครามสินค้านี้มีราคาแพงทำให้รู้สึกว่าเงินมีค่าลดลงเพราะซื้อสินค้าได้น้อยลง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าอำนาจซื้อของเงินน้อยลง ดังนั้นจึงมักมีผู้กล่าวถึงค่าจ้างที่เป็นเงินและค่าจ้างที่แท้จริงอยู่เสมอ ถ้ามองในแง่ของคนงานแล้วค่าจ้างย่อมเป็นแหล่งรายได้สำคัญของครอบครัว เมื่อค่าจ้างสูงขึ้นโดยที่ระดับราคาสูงขึ้นช้ากว่าหรือคงที่ อำนาจซื้อของคนงานก็จะสูงขึ้นและอาจทำให้อุปสงค์มวลรวม (aggregate demand) ของระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลไปกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวในการผลิตเพื่อตอบสนองต่ออุปสงค์มวลรวมดังกล่าว และทำให้เศรษฐกิจขยายตัวออกไปได้ ตรงกันข้ามถ้าค่าจ้างลดลงโดยที่ระดับราคาไม่ลดลงด้วย หรือลดลงน้อยกว่าค่าจ้าง อำนาจซื้อของคนงานก็จะลดลงเป็นผลให้อุปสงค์มวลรวมของเศรษฐกิจลดลง จนอาจทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย (recession) หรืออาจรุนแรงจนถึงกับเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (depression) ก็ได้ ในแง่ของผู้ผลิตหรือเจ้าของกิจการนั้น ค่าจ้างจะเป็นต้นทุนส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการผลิต เรียกว่าต้นทุนแรงงาน (labor cost) ซึ่งถ้าเป็นกิจการที่ใช้แรงงานมาก (labor intensive) ต้นทุนแรงงานก็จะมีสัดส่วนสูงมากจากต้นทุนทั้งหมด ส่วนถ้าเป็นกิจการประเภทใช้ทุนมาก (capital intensive) ต้นทุนแรงงานก็อาจมีสัดส่วนน้อยกว่ากิจการประเภทแรก ในแง่ของกิจการนี้การเพิ่มขึ้นของค่าจ้างย่อมหมายถึงการเพิ่มในต้นทุนการผลิตด้วย โดยเฉพาะในกิจการที่ใช้แรงงานมาก ต้นทุนอาจเพิ่มสูงจนผู้ประกอบการต้องเพิ่มราคาขึ้นอีกมาก หรือไม่ก็ต้องหันไปใช้เทคนิคการผลิตแบบใช้เครื่องจักรแทนแรงงานมากขึ้นและปลดคนงานออก ซึ่งการที่ราคาสูงขึ้นและการว่างงานที่เพิ่มขึ้นนี้ย่อมไม่ใช่ผลดีต่อเศรษฐกิจ แต่ถ้าค่าจ้างลดลงผล

ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

จะเป็นตรงกันข้าม คือต้นทุนการผลิตจะลดลง ซึ่งอาจทำให้ระดับราคาลดลง หรืออย่างน้อยก็ไม่มีแนวโน้มจะสูงขึ้นไปอีก นอกจากนี้โอกาสที่คนงานจะถูกปลดออกเพราะนายจ้างใช้เครื่องจักรแทนแรงงานก็จะมีน้อยลงด้วย จะเห็นได้จากการพิจารณาถึง 2 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของค่าจ้างโดยตรง คือนายจ้างกับลูกจ้างนั้น ในแง่ของคนงานการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างจะเป็นผลดีต่อทั้งตัวของคนงานและจะเป็นผลดีต่อเนื่องไปยังเศรษฐกิจโดยรวมด้วย ส่วนการลดค่าจ้างจะเป็นผลเสียซึ่งเป็นการขัดกับกรณีที่มองจากแง่ของนายจ้างที่การเพิ่มค่าจ้างย่อมหมายถึงการขึ้นราคาสินค้าและปลดคนงานออกอันเป็นผลเสีย แต่ถ้าลดค่าจ้างลงก็อาจจะเป็นผลดี จากแนวคิดที่ขัดแย้งกันเช่นนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการเกิดข้อพิพาทแรงงานในประเทศที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยทั่วไป และการจะเปลี่ยนแปลงอัตราค่าจ้างจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องมีการพิจารณาวิเคราะห์อย่างรอบคอบ เพื่อประนีประนอมให้เกิดผลดีที่สอดคล้องต่อเศรษฐกิจ

จากความสำคัญของค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจเช่นนี้ นักเศรษฐศาสตร์เช่น Adam Smith (1776) จึงได้พยายามวิเคราะห์เรื่องของค่าจ้างมาตั้งแต่อดีต และมีการพัฒนาทฤษฎีหรือแนวคิดเกี่ยวกับค่าจ้างมาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ทั่วไปมาจนกระทั่งปัจจุบัน โดยปกติในตลาดสินค้าราคามักถูกกำหนดโดยจุดตัดของเส้นอุปสงค์และอุปทาน แต่ในตลาดแรงงานนั้น อุปทานมีมากกว่าอุปสงค์ของแรงงานดังนั้นถ้าปล่อยให้ค่าจ้างถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานของแรงงานเองแล้วค่าจ้างจะถูกกดให้ต่ำลง ด้วยเหตุนี้เองจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและมีสภาพแรงงานเกิดขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดอัตราค่าจ้าง

การกำหนดค่าจ้างในบางกิจการอาจใช้วิธีการที่ไม่มีหลักเกณฑ์ คือทำตามใจชอบ บางกิจการอาจกำหนดค่าจ้างจากผลของการเจรจาต่อรองระหว่างฝ่ายสภาพแรงงานและฝ่ายจัดการ แต่อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดอัตราค่าจ้างหลาย ๆ ประการพอสรุปได้ดังนี้

1. **ความสามารถที่จะจ่ายค่าจ้างของกิจการสัมพันธ์กับระดับราคาสินค้า** ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ธุรกิจต่าง ๆ ก็ย่อมมุ่งหวังและแข่งขันกันหากำไร กำไรเป็นส่วนแตกต่างระหว่างรายได้กับต้นทุน ซึ่งค่าจ้างก็เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนอันเกิดจากการจ่ายผลตอบแทนการจ้างแรงงาน ฉะนั้นธุรกิจก็ย่อมที่จะพยายามให้ต้นทุนของตนต่ำสุดเท่าที่จะทำได้ จึงพยายามให้มีการจ้างแรงงานในอัตราที่ต่ำหรือควบคุมให้ใกล้เคียงกับธุรกิจอื่นที่มีขนาดและอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน เพื่อที่จะให้ได้กำไรและสามารถแข่งขันกับกิจการอื่นได้ แต่กิจการก็จำเป็นต้องรักษาอัตราค่าจ้างให้อยู่ในระดับเดียวกับกิจการคู่แข่ง เพราะว่าการกำหนดค่าจ้างในระดับที่ต่ำกว่ากิจการคู่แข่งจะทำให้สูญเสียคนงานที่ดีแก่กิจการอื่น ในขณะเดียวกันก็ต้องควบคุมอัตราค่าจ้างไว้ไม่ให้สูงเกินกว่ากิจการอื่น เพื่อมิให้ต้นทุนการผลิตสูงโดยไม่จำเป็น กิจการคู่แข่งต่างๆจะพิจารณาปรับปรุงอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นถ้าหากมีกิจการใดเพิ่มอัตราค่าจ้างสูงขึ้นกิจการอื่นมักจะปฏิบัติตาม

ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ผศ.ดร.กฤษฎา สังข์ขันธ์

2. **ผลผลิตของลูกจ้าง** ถ้าผลิตได้สูงผลตอบแทนก็ย่อมจะสูงตามในการจ้างแรงงานของนายจ้างย่อมมุ่งหวังให้ลูกจ้างได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง เครื่องมือที่นำมาใช้ในการจูงใจลูกจ้างเพื่อให้ทำงานได้อย่างเต็มความสามารถและเต็มใจในการทำงานก็คือการจัดให้มีการตั้งระดับมาตรฐานในการผลิตที่ลูกจ้างควรจะผลิตได้ และในกรณีที่ลูกจ้างสามารถผลิตได้สูงกว่าระดับนี้ นายจ้างจะจ่ายผลตอบแทนสูงขึ้น ฉะนั้นในการกำหนดค่าจ้างจำเป็นต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของผลผลิตและการจูงใจนี้ด้วย

3. **อำนาจต่อรอง** ในบางครั้งลูกจ้างก็อาจได้รับความไม่เป็นธรรมด้านค่าจ้างจากนายจ้าง ถ้าลูกจ้างมีการรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน เมื่อได้รับค่าจ้างที่ต่ำกว่าระดับที่สมควร จะสามารถเจรจาต่อรองโดยสหภาพแรงงาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าจ้าง

4. **ลักษณะของงาน** ถ้างานยากหรือเสี่ยงย่อมได้รับผลตอบแทนสูง งานแต่ละงานย่อมมีลักษณะแตกต่างกันไปตามความยากง่าย จึงต้องการความรู้ความสามารถ ทักษะ และความรับผิดชอบในการทำงานไม่เหมือนกัน และงานบางอย่างก็ต้องเสี่ยงอันตรายสูง ฉะนั้นในการกำหนดค่าจ้างต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ กล่าวคืองานใดที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบ และมีการเสี่ยงอันตรายสูงก็ควรได้รับค่าจ้างสูงด้วย

5. **กฎหมาย** ในการกำหนดค่าจ้าง รัฐบาลจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเป็นธรรมระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง กฎหมายที่เป็นแม่บทสำคัญในเรื่องนี้ ก็คือกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ การประกันสวัสดิภาพแรงงาน การจ่ายเงินค่าตอบแทน

6. **ค่าครองชีพ** ต้องมีการปรับการจ่ายค่าจ้างให้พอเหมาะกับค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลง ค่าครองชีพในทางเศรษฐศาสตร์กำหนดเป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชาชนกับราคาสินค้าและบริการ ในความหมายที่ว่าในขณะใดที่สินค้าและบริการต่างๆมีราคาสูงขึ้น หรืออยู่ในภาวะที่เรียกว่าเงินเฟ้อ (inflation) ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะซื้อสินค้าและบริการได้ตามปกติ หรือสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในขณะนั้นกำลังตกอยู่ในภาวะที่ค่าครองชีพมีอัตราสูง ย่อมต้องมีการปรับอัตราค่าจ้างให้เหมาะสมกับค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ค่าครองชีพมีผลต่อความเป็นอยู่ของลูกจ้าง การปรับค่าจ้างให้เหมาะสมกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นเป็นสิ่งจำเป็น แต่การปรับค่าจ้างค่าครองชีพเป็นการพิจารณาค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (nominal wages) เท่านั้น แต่ค่าจ้างที่แท้จริง (real wages) อาจจะไม่เพิ่มขึ้นเลยก็ได้ ถ้าหากว่าการปรับค่าจ้างนั้นมีผลให้ราคาสินค้าสูงขึ้นไปอีกขั้นดังนั้นก็ไม่ได้เกิดประโยชน์แก่ลูกจ้าง เพราะอำนาจซื้อ (purchasing power) ของลูกจ้างไม่ได้เพิ่มขึ้น

แนวคิดดุลยภาพทั่วไป

แนวความคิดดุลยภาพทั่วไป (General Equilibrium) ของระบบเศรษฐกิจนั้นเริ่มมาจากกฎของ Walras หรือ Walras's law (Dixon, 1992) ซึ่งกล่าวไว้ว่าระบบเศรษฐกิจโดยทั่วไปจะอยู่ในสภาวะสมดุลเสมอ หรือผลรวมของอุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) ในสินค้าทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจจะเท่ากับศูนย์เสมอ นั่นคือภายใต้การปรับเปลี่ยนของราคาสินค้าและรายได้ที่จำกัด หากมี excess demand ในสินค้าจำนวน $n-1$ ชนิด จะต้องมีการมี excess supply ในสินค้าชนิดที่เหลือ เพื่อให้

ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ราคาสินค้าสามารถปรับตัวได้ โดยราคาสินค้าในตลาดที่มี excess demand จะสูงขึ้น ในขณะที่ราคาสินค้าที่มี excess supply จะลดลง และจะมีการปรับตัวของผู้ซื้อและผู้ขาย (demand กับ supply) จนในท้ายที่สุดทุกตลาดเข้าสู่ดุลยภาพใหม่ หรือภาวะดุลยภาพทั่วไป

จากแนวคิดเรื่องดุลยภาพทั่วไปที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อระบบเศรษฐกิจอยู่ในภาวะสมดุล และหากมีการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอก (Exogenous variables) หรือ Shock เกิดขึ้น ก็จะมีผลกระทบต่อเชื่อมโยงถึงปัจจัยภายในในระบบเศรษฐกิจ (Endogenous variables) โดยปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆในตลาดหรือระบบเศรษฐกิจจะปรับตัวและเข้าสู่ดุลยภาพใหม่ ผลของการปรับตัวหรือการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต่างๆในตลาดหรือสาขาการผลิตจะมากขึ้นเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ เหล่านี้ ผ่านทางโครงสร้างของปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output structure) ในทฤษฎีดุลยภาพทั่วไป (General Equilibrium) ทุกตลาดในระบบเศรษฐกิจ (ตลาดสินค้าหรือผลผลิต และตลาดปัจจัยการผลิต) จะอยู่ในภาวะที่ปริมาณซื้อ (Demand) เท่ากับปริมาณขาย (Supply) หน่วยเศรษฐกิจที่ทำการตัดสินใจทุกหน่วยจะต้องเลือกที่จะอยู่ในภาวะที่ดีที่สุด (Market optimal choices) ภายใต้ข้อจำกัด (Constraints) ของทรัพยากรการผลิต เทคโนโลยีการผลิต และรายได้ โดยจะตั้งอยู่บนข้อสมมติที่ว่าตลาดมีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ (Perfect competition) และหน่วยผลิตในตลาดมีเป้าหมายคือการแสวงหากำไรสูงสุด (Maximize profit) หรือลดต้นทุนให้ต่ำที่สุด (Minimize cost) ทั้งนี้สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบไปด้วย **อุปสงค์ของผู้ผลิต** ได้แก่ อุปสงค์ต่อแรงงาน อุปสงค์ต่อปัจจัยการผลิตขั้นต้น อุปสงค์ต่อปัจจัยการผลิตขั้นกลางแต่ละชนิด ผลผลิตของอุตสาหกรรม **อุปสงค์ของผู้ลงทุน** **อุปสงค์ของครัวเรือน** **อุปสงค์จากต่างประเทศ** และ**อุปสงค์ของรัฐบาล**

ทฤษฎีการลงทุน

การลงทุนมีความหมาย 3 ประการ (เพซรี ชุมทรัพย์, 2550) ประกอบด้วย

1. การลงทุนเพื่อการบริโภค
2. การลงทุนในธุรกิจ
3. การลงทุนในหลักทรัพย์

ผู้ลงทุนทุกคนจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานเป็นลำดับแรก แล้วจึงพิจารณาสภาพอุตสาหกรรม โดยรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมมาวิเคราะห์แต่ละส่วนเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจลงทุนในแต่ละอุตสาหกรรม นอกจากนี้ผู้ลงทุนในยังจำเป็นต้องพิจารณา นโยบายการเงิน นโยบายการคลัง ของรัฐบาลและประเทศอื่นๆที่ส่งผลต่อการไหลเวียนของเงินทุน ในการวิเคราะห์อุตสาหกรรมด้วย ในที่นี้จะพิจารณาการลงทุนในธุรกิจ (Business or Economic Investment) อันหมายถึงการซื้อทรัพย์สินเพื่อประกอบธุรกิจหารายได้ โดยหวังว่าอย่างน้อยที่สุดรายได้ที่ได้นี้เพียงพอที่จะชดเชยกับความเสี่ยงในการลงทุน มีข้อสังเกตว่าเป้าหมายในการ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ลงทุนของธุรกิจคือกำไร และกำไรจะเป็นตัวดึงดูดผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุน การลงทุนตามความหมายนี้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า เป็นการนำเงินออม (Saving) หรือเงินที่สะสมไว้ (Accumulated Fund) และ/หรือเงินกู้ยืมจากธนาคาร (Bank Credit) มาลงทุนเพื่อจัดสร้างหรือจัดหาสินค้าประเภททุน ซึ่งประกอบด้วยเครื่องจักร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ประเภทอสังหาริมทรัพย์ได้แก่ การลงทุนในที่ดิน โรงงาน และอาคารสิ่งปลูกสร้าง เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ธุรกิจที่ลงทุนในสินทรัพย์เหล่านี้มุ่งหวังกำไรจากการลงทุน ความปลอดภัยของเงินลงทุน เสถียรภาพของรายได้ ความมั่งคั่งของเงินลงทุน ความคล่องตัวในการซื้อขาย และความสามารถในการได้รับรายได้เป็นเงินสด เป็นผลตอบแทน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

Card and Kruger (1993) ได้เปรียบเทียบค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ กับรัฐเพนซิลวาเนีย ที่ไม่ได้เพิ่มค่าแรง รัฐที่เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำมีผลให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น

Neumark, Fulkerson, Story, & Larson (2008) พบว่าการเพิ่มค่าแรงงานขั้นต่ำในแรงงานไร้ฝีมือ จะเกิดภาวะลดการจ้างแรงงานแต่ไม่ลดความยากจน เกิดผลเสียต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว

Gary Becker (2003) พบว่าการเพิ่มค่าแรงงานขั้นต่ำจะก่อให้เกิดภาวะการว่างงาน ความยากจน และเกิดปัญหาทางสังคมด้านอื่นๆตามมา

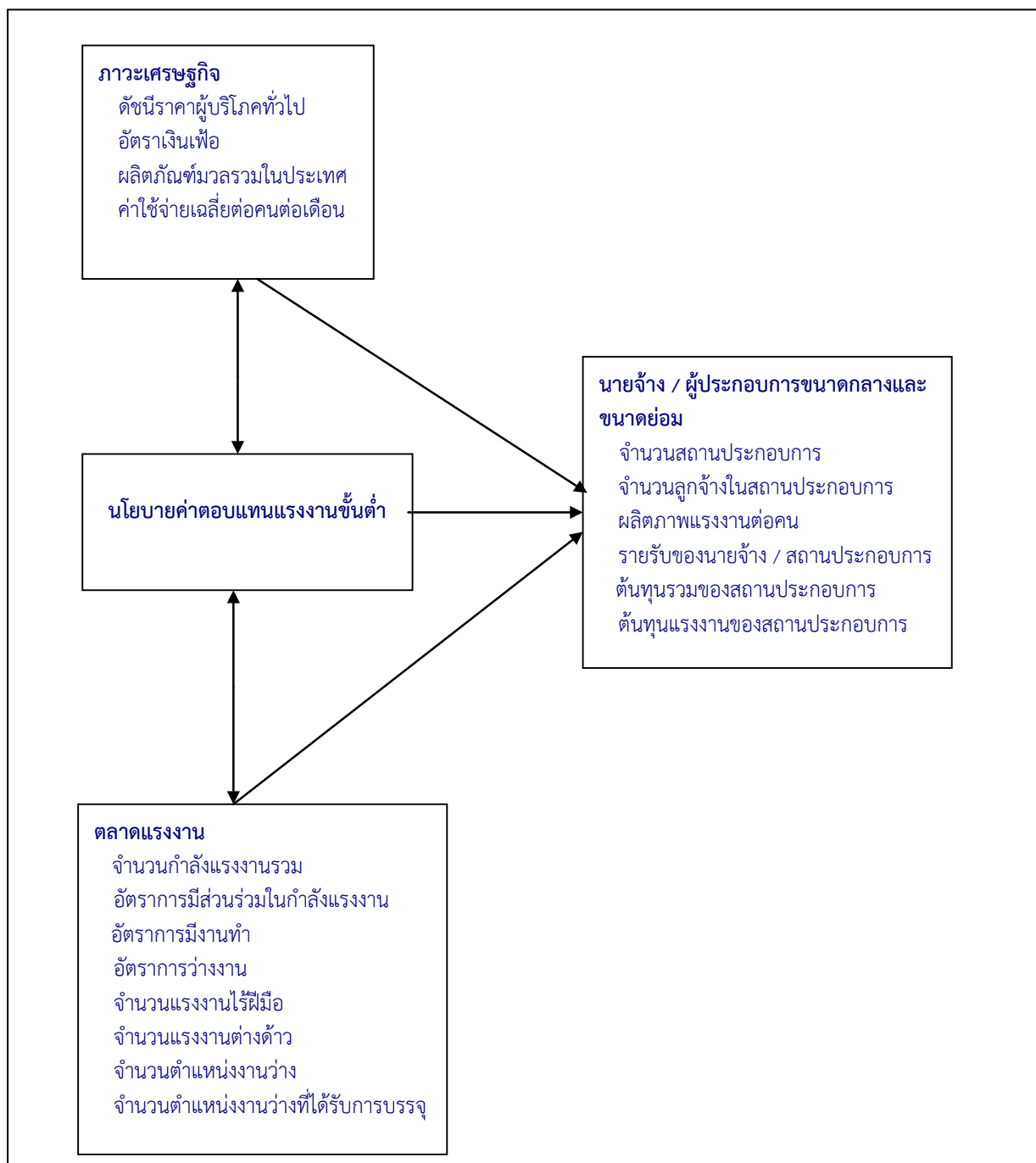
Joseph Stiglitz (2001) มีความเห็นว่าควรศึกษาในด้านสังคมและมานุษยวิทยาวิทยาด้วย ที่ต้องพิจารณาคณะซึ่งเป็นแรงงานด้วยความเป็นมนุษย์ ไม่ควรมองแค่เป็น 1 ใน 4 ส่วนของปัจจัยในการผลิตเท่านั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จึงก่อให้เกิดกรอบแนวคิดในงานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย” ดังภาพ 5

ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ผศ.ดร.กฤษฎา สังข์มณี

ภาพ 5 กรอบความคิดในการวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

จากภาพ 5 กรอบความคิดนี้เป็นการเชื่อมโยงปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ นโยบายค่าตอบแทนแรงงานขั้นต่ำ และตลาดแรงงาน ที่มีผลต่อนายจ้างและหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ในประเด็นของจำนวนสถานประกอบการ จำนวนลูกจ้างในสถานประกอบการ ผลผลิตผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ภาพแรงงานต่อคน รายรับของสถานประกอบการ ต้นทุนรวมของสถานประกอบการ และต้นทุน
แรงงานของสถานประกอบการ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจเนื่องจากการประกาศใช้นโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อธุรกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมในประเทศไทย

ผศ.ดร.กฤษฎา ลังขมณี